

Sygn. akt

III AUa 661/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **28 października 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Alicja Podczaska (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **17 października 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **21 marca 2013 r.** sygn. akt **III U 1108/11**

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (t. jedn. Dz. U. 2009 nr 153 poz. 1227) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił prawa do emerytury M. D., ponieważ nie rozwiązał stosunku pracy i nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Do powyższego okresu Zakład nie uwzględnił okresu od 1.09.1968 r. do 4.01.1975 r.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca zarzucił naruszenie powszechnie obowiązujących przepisów prawa w zakresie pełnego rozpoznania sprawy i jednostronną, niepełną i wadliwą ocenę stanu faktycznego dokonaną w sposób świadomy i celowy. Wnioskodawca domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wskazując, że wnioskodawca udowodnił jedynie 10 lat, 2 miesiące i 4 dni pracy w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z dnia 21 marca 2013 r., sygn. akt III U1108/11 Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że M. D., ur. (...), w spornym okresie zatrudnienia w (...) w D. od 1.09.1968 r. do 4.01.1975 r. pracował na stanowiskach: radiomontera, reperatora, zestrzajacza. Praca wnioskodawcy polegała na wlutowywaniu sondy do radioodbiorników, zestrzajaniu radioodbiorników przy pomocy wobulatora, przy czym lutowanie zajmowało wnioskodawcy dziennie około 1,5 godziny.

W ocenie Sądu I instancji na podstawie przeprowadzonych dowodów, tj. akt osobowych wnioskodawcy, zeznań świadków, zeznań wnioskodawcy i opinii biegłego z zakresu bhp, nie ma podstaw do uznania pracy wnioskodawcy za pracę w warunkach szczególnych. Sąd uznał za wiarygodną opinię biegłego z zakresu bhp i nie uwzględnił zarzutów wnioskodawcy.

Sąd uznał, że czynności wykonywane przez wnioskodawcę w spornym okresie zatrudnienia, nie odpowiadały pracom wymienionym w wykazie A, załączniku do rozporządzenia RM z dnia 7.02.1983 r., w pozycji 83, w Dziale III w hutnictwie i przemyśle maszynowym (lutowanie płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych), ani też w pozycji 4, w dziale XIV prace różne (prace narażające na działanie promieniowania jonizującego i prace narażające na działanie pól elektromagnetycznych), czy też pozycji 5 (prace szczególnie obciążających narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia – w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych). Oceniając charakter zatrudnienia wnioskodawcy Sąd pomocniczo stosował zarządzenie nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z 30 03.1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego.

Przechodząc do oceny prawnej Sąd Okręgowy stwierdził, że skoro wnioskodawca nie wykazał piętnastoletniego okresu pracy w warunkach szczególnych, to nie spełnia przesłanek nabycia prawa do emerytury zgodnie z przepisem art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

W apelacji od powyższego wyroku wnioskodawca domagał się jego zmiany i przyznania dochodzonego świadczenia, zarzucając ogólnie naruszenie przepisów rozporządzenia RM z 7.02.1983 r. i ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Zdaniem wnioskodawcy przy ocenie charakteru jego zatrudnienia nie został uwzględniony angaż z dnia 31.10.1972 r., zdjęcie przedstawiające taśmę strojenia odbiorników radiowych, a także fakt pobierania dodatku za pracę w warunkach szczególnych. W ocenie wnioskodawcy jego praca była pracą wykonywaną w warunkach narażających na działanie promieniowania jonizującego oraz narażającą na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie 0,1 do 300.000 MHz, wymienioną w Dziale XIV, wykazu A, pkt. 4 oraz w warunkach wskazanych w Dziale XIV, wykazu A, pkt. 5.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest bezzasadna i dlatego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania pierwszoinstancyjnego było odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z 16 sierpnia 2011r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku z uwagi na pracę w warunkach szczególnych.

Organ rentowy, a następnie Sąd Okręgowy w postępowaniu odwoławczym, badając możliwość skorzystania przez wnioskodawcę z uprawnienia do spornego świadczenia emerytalnego w sposób prawidłowy zastosowały podstawę prawną z art. 32 ust. 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zmianami), który stanowi, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Z kolei art. 184 pozwala stosować art. 32 do osób urodzonych po 1 stycznia 1949 roku, pod warunkiem, iż do 31 grudnia 1998 r. osiągnęli wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz okres pracy w warunkach szczególnych. Definicję ustawową "pracy w szczególnych warunkach" zawiera art. 32 ust. 2 wyżej powołanej ustawy. Zgodnie z tym przepisem, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.), aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku. Ust. 4 tego artykułu stanowi, że "wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych". Przepisy te, to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Poza sporem było, iż na dzień wydania spornej decyzji wnioskodawca spełniał pozostałe ustawowe przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia poza warunkiem rozwiązania stosunku pracy (nieistotny warunek na dzień wyrokowania przez Sąd I instancji) oraz wykazania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Spór dotyczył więc ustalenia, czy wnioskodawca będąc w okresie od 1.09.1968 r. do 4.01.1975 r. zatrudnionym w(...)w D. na kolejnych stanowiskach: radiomontera, reperatora i zestrzajacza stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

W toku postępowania odwoławczego wnioskodawca domagał się zakwalifikowania jego pracy w tym okresie jako pracy na stanowisku wymienionym w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r.

Dział XIV Prace różne pkt 4 – Prace narażające na działanie promieniowania jonizującego oraz prace narażające na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300 000 MHz w strefie zagrożenia oraz pkt 5 – Prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia – w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych.

Sąd Okręgowy w celu ustalenia, czy czynności wykonywane przez wnioskodawcę na stanowiskach pracy w tym spornym okresie były pracą w warunkach szczególnych przeprowadził dowody z dokumentów, z akt osobowych wnioskodawcy z czasu spornego zatrudnienia, z zeznań wnioskodawcy, zeznań świadków zatrudnionych w równorzędnym okresie czasu na podobnych co wnioskodawca stanowiskach pracy w (...)w D., oraz dowód z opinii biegłego specjalisty z zakresu bhp.

Oceniając zebrany w sprawie materiał procesowy Sąd Okręgowy podzielił stanowisko zawarte w opinii biegłego, że prace wykonywane przez wnioskodawcę w spornym okresie nie można zaliczyć do prac wykonywanych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kwalifikowanym przez ustawodawcę do stanowisk pracy w warunkach szczególnych wymienionych w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r. Z oceną tą należy się zgodzić. Wnioskodawca w apelacji zarzuca, że praca na stanowisku radiomontera, reperatora i zestrzajacza

w zakładach radiowych z uwagi na konieczność posługiwania się wobulatorem, wobuloskopem czy oscyloskopem była pracą wykonywaną w działaniu pola elektromagnetycznego w zakresie od 0,1 do 300 000 MHz w strefie zagrożenia.

Przy czym brak jest jakichkolwiek wyników badań pola elektromagnetycznego na stanowiskach pracy w (...)w okresie objętym sporem.

Z zeznań świadków, czy wnioskodawcy nie wynika, by wykonywał on pracę w wydzielonej strefie zagrożenia, a dołączona fotografia prasowa hali montażowej zakładów wskazuje na wręcz „taśmowy” charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy – bez zachowania wydzielonej strefy zagrożenia z uwagi na wskazywane przez niego silne oddziaływanie pola elektromagnetycznego.

Praca wykonywana przy pomocy wobulatora zaopatrzonego w monitor nie jest pracą przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych, ponieważ nie polegała na obsłudze monitora lecz na zestrojeniu odbiornika radiowego w zakresie fal długich, średnich i krótkich, obserwując przebieg częstotliwości tych fal na monitorze.

Za prawidłowością powyższej oceny przemawia fakt, iż stanowiska pracy wnioskodawcy nie zostały wprost wymienione w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r.

Wnioskodawca zarzucił, że jego praca wykonywana w latach 1968 – 1971 nie powinna być oceniona według kryteriów dla prac wykonywanych w warunkach szczególnych z roku 1983.

Analizując wielokrotnie nowelizowane przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 10 września 1956 r. w sprawie zaliczenia pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz. U. nr 39 , poz. 176 ze zm.) oraz Wykaz prac wykonywanych w warunkach szkodliwych dla zdrowia stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia - stwierdzić należy, że brak jest w tym wykazie stanowisk pracy wnioskodawcy oraz prac wykonywanych przez niego na tych stanowiskach w okresie objętym sporem.

Podobnie rzecz się ma w resortowym Zarządzeniu Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z 30 marca 1985 r. w sprawie wieku emerytalnego... jedynym stanowiskiem, zbliżonym do części prac wykonywanych przez wnioskodawcę były prace wymienione pod poz. 83 Wykazu do w/w zarządzenia resortowego mówiące o lutowaniu płyt i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych.

Lutowanie przewodów ołowiem i cyną zapewne stanowiło pracę w warunkach szczególnych, a przed rokiem 1983 czynność zaliczoną do szczególnie szkodliwych dla zdrowia. Zgodnie jednak z niekwestionowanymi przez samego wnioskodawcę ustaleniami Sądu I instancji w tym zakresie – czynności te były krótkotrwałe i zajmowały łącznie ok. półtora godziny dziennego czasu pracy. Mogły jednak kwalifikować stanowisko pracy powoda do prac wykonywanych w warunkach szkodliwych (choć nie w pełnym wymiarze).

Brak jest natomiast podstaw do kwalifikowania stanowiska pracy wnioskodawcy z uwagi na te czynności do pracy w warunkach szczególnych zgodnie z rozporządzeniem RM z 7 lutego 1983 r. z uwagi na brak czynnika oceny tej pracy jako stałej wykonywanej w pełnym wymiarze.

Należy zwrócić uwagę, że na gruncie art. 184 i art. 32 ust. 1,2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia RM, prawo do emerytury w niższym od powszechnego wieku emerytalnym przysługuje wyłącznie pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu lub w wykazach stanowiących jego załączniki. Nabycie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do nabywania prawa do tego świadczenia w powszechnym wieku emerytalnym, dlatego skorzystanie z tego prawa zgodnie z utrwalonym już orzecznictwem sądowym – nie może polegać na uznaniu, lub opierać się na wykładni rozszerzającej. Powinno mieć oparcie w ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy, które spełniają prawne wymagania zakwalifikowania określonej pracy jako zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Sąd Apelacyjny zatem, uznał za prawidłowe ustalenia faktyczne sprawy poczynione przez Sąd I instancji i przyjął je za własne. Powyższe, skutkuje uznaniem za pozbawioną wadliwości ocenę sprawy poczynioną przez ten Sąd.

Apelacja wnioskodawcy jako pozbawiona uzasadnionych podstaw faktycznych i prawnych z mocy art. 385 kpc podlega oddaleniu.